

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1-3/15/1030

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peainspektor Elve Adamson
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	08.07.2015 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	29.05.2015
Teabevaldaja	Rae Vallavalitsus aadress: Aruküla tee 9, Jüri alevik, 75301 Rae vald e-posti aadress: info@rae.ee
Teabevaldaja vastutav isik	vallasekretär Eraisik
Vaide esitaja (teabenõudja)	aadress: Xxxx xxxx, Xxxxxx xxxx, 75301 Rae vald e-posti aadress: xxxxx@xxxxxxxxxxxxxxxxxx.ee

RESOLUTSIOON:

avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lõigete 1 - 3, § 51 lõike 1 punktide 1 ja 4, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹ lõike 4 alusel

- 1) teen vaideotsuse rahuldada vaie osaliselt;
- 2) teen Rae Vallavalitsusele täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:
- vaadata uuesti läbi vaide esitaja poolt xx.xx.2015 edastatud pöördumine dokumentidest koopiade küsimise osas ning väljastada vaide esitajale tema poolt soovitud dokumentide koopiad või keelduda dokumentide väljastamisest, kui selleks on seaduset tulev alus. Keeldumise korral põhjendada keeldumist.
- 3) jätta vaie rahuldamata xx.xx.2015 edastatud pöördumises esitatud küsimustele vastamise osas, kuna inspektsioonil puudub järelevalvepädevus selgitustaotlustele vastamise osas.
- 3) määran ettekirjutuse täitmise tähtjaks 17. juuli 2015

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Tallinna Halduskohtusse üksnes vaideotsuse (üalloodud punkti 3) rahuldamata jäänud osas või juhul, kui Andmekaitse Inspeksioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil. Seejuures saab vaideotsuse tühistamist nõuda üksnes koos teabevaldajale esitatud nõudega, mis jäi vaideotsusega rahuldamata.

Teabevaldaja saab ettekirjutuse (üalloodud punkt 2) vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:
 - haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspeksiooni peadirektorile või
 - halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse (sel juhul ei saa inspeksioon enam samas asjas valet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspeksiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspeksioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

SUNNIRAHA HOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspeksioon ettekirjutuse adressaadile avaliku teabe seaduse § 51 lõike 3 alusel:

sunniraha 1200 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. xx.xx.2015 edastas vaide esitaja Rae Vallavalitsusele pöördumise, mis oli pealkirjastatud „Teabenõue” ja milles vaide esitaja soovis vallalt nii vastuseid oma küsimustele, kui dokumentidest koopiaid. Vaide esitaja palus vastata oma teabenõudele AvTS-s sätestatud korras. Pöördumise esitajaks oli märgitud Erasik Rae valla kodanik.
2. Samal päeval edastas Rae Vallavalitsus automaatvastuse pöördumise kätte saamise kohta.
3. Kuna xx.xx.2015 ei olnud Rae Vallavalitsus vaide esitaja teabenõudele veel vastanud, esitas vaide esitaja Andmekaitse Inspeksioonile vaide Rae Vallavalitsuse poolt seaduses sätestatud tähtaja jooksul teabenõude täitmata jätmise peale.
4. xx.xx.2015 pikendas inspeksioon vaide läbivaatamise tähtaega ning palus vaide esitajal ühtlasi valet täpsustada, kuna valla dokumendiregistrist nähtuvalt oli vallavalitsus xx.xx.2015 vaide esitaja teabenõudele vastanud.
5. xx.xx.2015 edastas vaide esitaja vaide täpsustuse ning Andmekaitse Inspeksioon alustas Rae Vallavalitsuse suhtes järelevalvemenetluse.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide kohaselt esitas vaide esitaja xx.xx.2015 Rae Vallavalitsusele teabenõude vormis soovi väljastada talle Jüri Gümnaasiumi juurdeehituse lisatöid ja nende maksumust puudutavad

dokumendid. xx.xx.2015 seisuga on teabenõue täitmata. xx.xx.2015 teabenõudele pole esitatud ühtegi vahevastust, millega põhjendatakse vastuse venimist.

Vaide õiguslik põhistus

1. Avaliku teabe seaduse § 9 lg 2 punkti 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud tagama juurdepääsu neile dokumentidele, millele teabenõudja juurdepääsu taotleb ja millele teabenõudjal on juurdepääsuõigus. Seega on Rae Vallavalitsus kohustatud võimaldama vaide esitajale juurdepääsu tema poolt teabenõudes väljastamiseks taotletud lõppraportile ning selle teabenõudjale väljastama.

2. Avaliku teabe seaduse § 18 lg 1 kohaselt täidetakse teabenõue viivitusega, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul. Avaliku teabe seaduse § 17 sätestab teabenõude täitmise viisid. Vaide esitaja on väljendanud soovi saada vastus teabenõudele teabenõudes avaldatud e-posti aadressil.

3. Eeltoodut teades ning arvestades, et vallavalitsus kasutab oma tegevuste finantseerimiseks suures osas maksumaksjatelt laekunud vahendeid, peab olema tagatud nende vahendite tõhus, säästlik ja efektiivne kasutus, mis lisaks peab olema ka avalikkusele jälgitav. Seega on teabe nõudmisel selge avaliku huvi mõõde ning teabenõudele vastamata jätmine Rae Vallavalitsuse poolt ning sellega kaasnev juurdepääsuõiguse piiramine on avaliku teabe seaduse tahtlik rikkumine.

Taotlus

Võttes aluseks avaliku teabe seaduse § 45 lg 2, § 46 ja § 51 palub vaide esitaja:

1. Algatada järelevalvemenetlus Rae Vallavalitsuse poolt teabenõude täitmata jätmise fakti kohta;
2. Teha Rae Vallavalitsusele ettekirjutus teabenõude täitmiseks.

xx.xx.2015 esitas vaide esitaja vaide täpsustuse, mille kohaselt saabus xx.xx.2015 Rae Vallavalitsusest vastus, milles ei olnud vastatud ühelegi teabenõudes esitatud küsimusele ega lisatud ühtegi küsitud dokumenti. Vastusele oli mingil põhjusel lisatud vallavalitsuse vastus volikogu liikme arupärimisele.

Vaide esitajat ei rahulda sellisel kujul esitatud vastus ning vaide esitaja leiab, et kindlasti ei ole vastus ka vastavuses avaliku teabe seaduses sätestatuga.

Oma vastuses on vallavalitsus viidanud volikogu liikme arupärimisele ja arupärimise vastusele. Paraku ei saa kuidagi ajada segamini volikogu liikme arupärimist ja vallakodaniku poolt esitatud teabenõuet. Need teabeküsimise viisid on reguleeritud erinevate seadustega ja kahjuks ei ole KOKSis sätestatud volikogu liikme arupärimisele vastamise kord väga täpselt sisu saanud ning võimaldab seda tõlgendada ja mitte anda sisulisi vastuseid. Sellele on ka õiguskantsler viidanud ning asunud seisukohale, et volikogu liikmena esitatud arupärimine ja kodanikuna esitatud teabenõue on erinevad ja KOKS § 26 sätestatud teabele juurdepääsuõigus on seaduses liialt kitsalt sisustatud ja võib sellest lähtuvalt viia olukorrani, kus volikogu liikmel puudub ülevaatliku ja objektiivse info saamise võimalus¹.

Antud kaasuses olemegi olukorras, kus vallavalitsus ei väljastanud teavet volikogu liikme arupärimisele ja kasutas ära olukorra, et KOKS § 26 sõnastus annab võimaluse venitada teabe väljastamisega erinevaid põhjusi ettekäändeks tuua. Avaliku teabe seaduse kohane olemasolevate dokumentide (peavad olemas olema, sest ilma nendeta pole võimalik teha rahalisi muudatusi) esitamise kohustus ei anna võimalust mitmeti mõistmiseks ja seaduse tõlgendamiseks.

Eelnevale tuginedes ei saa olla rahul Rae vallavalitsuse lähenemisega, kus teabenõudele mitte vastamist põhjendatakse volikogu liikme arupärimisele saadetud vastusega, milles samuti jäeti sisulised vastused ja küsitud teave andmata. Kordan üle oma esialgses väides toodud põhjenduse - vallavalitsus kasutab oma tegevuste finantseerimiseks suures osas maksumaksjatelt laekunud vahendeid, seega peab olema tagatud nende vahendite tõhus, säästlik ja efektiivne kasutus, mis lisaks peab olema ka avalikkusele jälgitav. Seega on teabe nõudmisel selge avaliku huvi mõõde ning teabenõudele sisuliselt vastamata jätmine Rae Vallavalitsuse poolt ning sellega kaasnev minu kui Rae valla kodaniku ja maksumaksja juurdepääsuõiguse piiramine on avaliku teabe

1 Õiguskantsleri kantselei kiri 14-5/100792/1002858, 12.05.2010

Väike-Ameerika 19 / 10129 Tallinn / 627 4135 / info@aki.ee / www.aki.ee

Registrikood 70004235

seaduse tahtlik rikkumine.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Rae Vasllavalitsuse selgituste kohaselt ei ole vaide esitaja soovitud dokumentide näol tegemist juurdepääsupiiranguga dokumentidega.

Eraisiku näol on tegemist Rae Vallavolikogu liikmega. Lähtudes kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse paragrahvist 2 valitakse volikogu liige neljaks aastaks. Sellest tulenevalt saab asuda seisukohale, et isik on volikogu liikme staatuses katkematult kuni volikogu koosseisu volituste lõpuni (eeldusel, et tema volikogu liikme volitusi ei ole ennetähtaegselt lõpetatud või peatatud seaduses sätestatud alustel) ja seda olenemata sellest, kellenä ta end samale omavalitsusele esitleb. Riigikohus on oma lahendis 3-3-1-55-04 asunud seisukohale, et kui isik küsib omavalitsuselt teavet sama omavalitsuse volikogu liikmena, ei saa seda käsitleda teabenõudena AvTS-i mõistes. Sellisel juhul on tegemist omavalitsuse sisesuhtega, mis tuleb lahendada kohaliku omavalitsuse siseselt.

Rae Vallavalitsus on vaide esitaja kui vallavolikogu liikme xx.xx.2015 arupärimisele vastanud xx.xx.2015, millele järgnevalt on ta saatnud xx.xx.2015 analoogse sisuga teabenõude kui valla elanik ning sellele on vastanud Rae Vallavalitsus xx.xx.2015. Esitatud pöördumisi käsitleti kui volikogu liikme esitatud küsimusi, millele on kohustatud vallavalitsus vastavalt Rae valla põhimääruse § 18 lõike 1 punktile 7 vastama 10 tööpäeva jooksul arvates küsimuse esitamisest.

Leiame, et olukorras, kus isik esitab volikogu liikmena pöördumise, milles ta soovib dokumente teemal, mis huvitab teda kui vallavolikogu liiget ja sellele vastuse saamise järgselt esitab ta analoogse sisuga teabenõude kui valla elanik, tuleks viimast pöördumist käsitleda samuti esimese pöördumisega samasena, so katkematus staatuses oleva vallavolikogu liikme pöördumisena.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. Avalik teave

AvTS § 3 lõike 1 kohaselt on avalikuks teabeks teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida koopiaid või väljavõtteid olemasolevatest dokumentidest. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt saab lõikes 1 nimetatud teabele juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud korras. Kui aga vastamine nõuab selgituste andmist ning vastamiseks tuleb vastus alles koostada, siis loetakse selline pöördumine selgitustaotluseks ja sellel vastatakse vastavalt märgukirjale ja selgitustaotlusele ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduses sätestatud korras.

Vaidlus puudub selles, et vaide esitaja poolt küsitud teabe puhul on tegemist avaliku teabega. Samuti on Rae Vallavalitsus selgitanud, et vaide esitaja poolt küsitus teabele ei ole kehtestatud juurdepääsupiiranguid.

2. Teabenõude esitamine

Antud juhul on vaide esitaja oma xx.xx.2015 pöördumises vallavalitsuse poole soovinud nii vastuseid oma küsimustele, kui ka dokumentidest koopiaid. Seega sisaldab vaide esitaja pöördumine nii selgitustaotlust kui teabenõuet. Kuna Andmekaitse Inspeksioon teostab AvTS § 45 lõikest 1 tulenevalt teabevaldajate üle järelevalvet teabenõuete täimisel ja teabe avalikustamisel, siis ei võta inspeksioon seisukohta selgitustaotlusele (küsimustele) vastamise osas, kuna inspeksioonil puudub märgukirjale ja selgitustaotlusele ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse üle järelevalvepädevus.

Rae Vallavalitsus on oma selgitustes asunud seisukohale: „...*et olukorras, kus isik esitab volikogu*

liikmena pöördumise, milles ta soovib dokumente teemal, mis huvitab teda kui vallavolikogu liiget ja sellele vastuse saamise järgselt esitab ta analoogse sisuga teabenõude kui vallaelanik, tuleks viimast pöördumist käsitleda samuti esimese pöördumisega samasena, so katkematus staatuses oleva vallavolikogu liikme pöördumisena”.

Andmekaitse Inspektsioon eeltoodud seisukohaga ei nõustu. Isiku õigus teabenõuet esitada tuleneb avaliku teabe seadusest. AvTS § 6 kohaselt on teabenõue teabenõudja poolt samas seaduses sätestatud korras teabevaldajale esitatud taotlus teabe saamiseks. Teabenõudja on iga isik, kes esitab teabevaldajale teabenõude avaliku teabe seaduses sätestatud korras (AvTS § 7).

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) § 26 sätestab, et volikogu liikmel on õigus saada volikogu ja valitsuse õigusakte, dokumente ja muud teavet, välja arvatud andmeid, mille väljastamine on seadusega keelatud. Seega teeb seadus vahet teabe küsimisel teabenõude korras ja volikogu liikme arupärimisel. See, kui isik on volikogu liige, ei tähenda seda, et tal poleks õigust tavakodanikuna vallaga suhelda ja teabenõuet esitada. Volikogu liikmeks olemine ei võta isikult ära tavakodaniku õigusi. Tulenevalt eelnevast tuleb teabevaldajal teha vahet, kas teavet küsiti volikogu liikmena või tavakodanikuna.

Kuna antud juhul on vaide esitaja esitanud teabenõude tavakodanikuna (märkides teabe küsijaks Erasik Rae valla kodanik), mitte volikogu liikmena, siis puudub Rae Vallavalitsusel õiguslik alus käsitleda isiku pöördumist oma algatuslikult volikogu liikme arupärimisena. Rae Vallavalitsuse selgitustes viidatud kohtuotsuse puhul oli tegemist olukorraga, kus teabenõue esitati volikogu liikmena mitte tavakodanikuna. Kui isik, kes on ka volikogu liige esitab teabenõude tavakodanikuna, siis on tal õigus saada teavet/dokumente samas ulatuses nagu kõigil teistel isikutel.

3. Teabenõudele vastamine

AvTS § 17 lõike 1 kohaselt täidetakse teabenõue teabenõudja poolt soovitud viisil ning lõige 2 sätestab juhud, millal teabevaldaja võib keelduda teabenõude täitmisest teabenõudja poolt soovitud viisil. AvTS § 23 sätestab loetelu juhtudest, millal teabevaldajal on õigus teabenõude täitmisest keelduda. Seega ei saa vallavalitsus keelduda teabenõude täitmisest (olemasolevate dokumentide väljastamisest) põhjendusega, et vallavalitsus ei pea põhjendatuks dokumente väljastada. Teabenõude täitmisest saab keelduda vallavalitsus üksnes juhul kui selleks on seadusest tulenev alus ning ka sellisel juhul tuleb teabenõudjale teabenõude täitmisest keeldumist põhjendada (AvTS § 23 lg 3).

Seega on antud juhul keeldunud Rae Vallavalitsus vaide esitaja poolt soovitud dokumentide väljastamisest vaide esitajale ilma õigusliku aluseta. Eeltoodust tulenevalt tuleb Rae Vallavalitsusel vaide esitaja xx.xx.2015 teabenõue uuesti läbi vaadata ja väljastada vaide esitajale tema poolt soovitud dokumentide koopiad või kui on seaduslik alus teabenõude täitmisest keeldumiseks, siis keelduda teabenõude täitmisest seaduses sätestatud alustel ja põhjendada keeldumist. Kuna Andmekaitse Inspektsioonil puudub pädevus teostada järelevalvet märgukirjale ja segitustaotlustele ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse üle, siis jääb vaide rahuldamata xx.xx.2015 pöördumises esitatud küsimustele vastamata jätmise osas.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
peainspektor
peadirektori volitusel

Väike-Ameerika 19 / 10129 Tallinn / 627 4135 / info@aki.ee / www.aki.ee
Registrikood 70004235